

A Pécsi Ítéltábla a Boronkai-Gál Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Boronkai Zsolt ügyvéd, ügyvéd címe) által képviselt **felperes neve** (felperes címe) felperesnek - a dr. Ritócz Diána jogtanácsos által képviselt **alperes neve** (alperes címe) alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Pécsi Törvényszéken indított perében a 2012. május 30. napján kelt 11.P.20.306/2012/3. számú ítélet ellen a felperes részéről 4. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

### **Ítéletet:**

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint másodfokú eljárásban felmerült költséget, valamint az államnak - az állami adóhatóság külön felhívására - 25.000 (huszonötezer) forint le nem rótt együttes első- és másodfokú eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

### **Indokolás**

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint az ittas állapotban erőszakos, indulatos magatartást tanúsító felperessel szemben az alperessel szolgálati viszonyban álló rendőrök 2004. január 31. napján kényszerintézkedést alkalmaztak. A rendőri fellépés következtében a felperes jobb kezének orsócsontfejecse berepedt, könyöke kificamodott, a singcsont coronaryúlványa letört, valamint több repesztett és horzsolásos sérülést szenvedett el. Az Ítéltábla Bf. 4. számú ítéletével - a Megyei Bíróság felmentő ítéletét megváltoztatva - az intézkedő rendőröket egy rendbeli társtettesként, hivatalos eljárásban elkövetett bántalmazás vétségében, és egy rendbeli társtettesként elkövetett könnyű testi sértés vétségében bűnösnek találta, és velük szemben büntetést szabott ki.

A sérülések következtében a felperes könyökizületének hajlító és nyújtó funkciója jelentős fokban korlátozottá vált, jobb oldali felső végtagjának állapota 25%-os munkaképesség-csökkenést eredményezett. A felperes mindkét felső végtag teljes

funkcióját, izületi mozgását és izomerejét igénylő munkafázisok elvégzésében korlátozottá vált, a közepesen nehéz és nehéz mezőgazdasági munkát és házkörüli munkát nem tudja ellátni, tartósan nehezebb tárgyakat nem emelhet.

A felperes a részben kizárólagos, részben házastársával közös tulajdonát képező ingatlanokon őstermelőként mezőgazdasági tevékenységet folytat. A s.-i 0285/5. és 0285/6. helyrajzi szám alatt felvett 5,55 hektár területű szántó ingatlanokat - amelyeken görögdinnyét, szántóföldi takarmányt és étkezési gabonaféléket termesztett - a 2007. január 4. napján kelt adásvételi szerződéssel értékesítette.

A Megyei Bíróság 11.P.20.299/2008/31. számú ítéletével a felperes kiesett munkájának pótlására a 2004. január hónaptól 2009. február 28. napjáig terjedő időre 1.662.490 forint kártérítést, míg 2006. szeptember 10. napjától havi 28.542 forint kártérítési járadékot állapított meg. Az Ítélet tábla Pf.I. 4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a felperesre kedvezőbb 80-20%-os mértékű közrehatás alkalmazásával a kártérítési járadék hátralékos összegét 1.329.928 forintra, míg a folyamatosan fizetendő kártérítési járadék összegét havi 22.834 forintra leszállította.

A fizetési meghagyásból perré alakult eljárásban a felperes módosított keresetében az alperest további 141.352 forint kártérítés és késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni. Keresetét arra alapította, hogy a mezőgazdasági tevékenységből származó jövedelemvesztesége a 2007. január 4. napján értékesített ingatlanok tekintetében a 2007. és 2008. években a közrehatás arányát is figyelembe véve 141.352 forint volt, amelyet a korábban folyamatban volt eljárásban nem érvényesített.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és a felperest 10.000 forint elsőfokú perköltségben marasztalta. Határozatának indokolása szerint a felperes az általa igényelt jövedelemveszteség és az alperes jogellenes magatartása közötti okozati összefüggést nem bizonyította. A perben ugyanis nem igazolódott, hogy kizárólag egészségi állapota miatt kellett az ingatlanokat értékesítenie. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint így nem volt akadálya annak, hogy a többi ingatlanhoz hasonlóan a felperes ezeket a területeket is idegen munkaerő igénybevételével művelje, mely esetben - a kiesett munkaerejének pótlására vonatkozó költségek megtérítése mellett - jövedelemvesztesége nem keletkezett volna.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatása, és keresetének teljesítése érdekében a felperes fellebbezett. Álláspontja szerint az a tény, hogy az egyik ingatlan és növényi kultúra esetében kiesett munkaerejének pótlása napszám igénybevételével megoldható, nem jelenti azt, hogy erre lehetősége van más közigazgatási területen fekvő ingatlan, illetve növényi kultúra esetében is. A perbeli ingatlanok értékesítésére azért került sor, mert azok napszamosokkal való megművelése a lakóhelyétől való távolság és a sérülések miatt szükségessé vált rendszeres gondozási igénye miatt a baleset után megoldhatatlan lett. Ezen túlmenően a kártérítés jogalapja szempontjából nem csak annak van jelentősége, hogy a föld művelése idegen

munkaerő bevonásával technikailag megoldható-e, hanem annak is, hogy ez eredményez-e ugyanolyan szakszerű, hatékony és gazdaságos termelést, mint a korábbi személyes munkavégzés. Az alperes azt nem bizonyította a perben, hogy az eladott dinnyeföldeket napszámban gazdaságosan meg tudta volna műveltetni, ezzel a kiesett munkaerejét pótolva a baleset előtti jövedelmezőséget produkálni tudta volna.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Hivatkozott a korábban folyamatban volt eljárásban beszerzett igazságügyi-mezőgazdasági szakértői véleménynek arra a megállapítására, amely szerint a felperes részleges rokkantsága a földterület hasznosítását, rajta a jövedelemtermelést a jövőre nézve nem gátolta meg. Amennyiben tehát a felperes önként, az alperes jogellenes magatartásától függetlenül az ingatlanait nem értékesítette volna, úgy az általa a keresettel érvényesített jövedelmet elérhette volna.

A fellebbezés nem alapos.

Az elsőfokú bíróság az ítéleti tényállást helyesen állapította meg, és az abból levont jogi következtetésekkel, valamint a keresetet elutasító érdemi döntésével is egyetértett a másodfokú bíróság.

A felperes igazságügyi orvosszakértő előtt tett nyilatkozata, valamint házastársa tanúvallomása szerint a mezőgazdasági munkák (dinnyetermesztés) során már a káreseményt megelőzően is jelentős számban foglalkoztattak napszámosokat, munkájukat a felperes szervezte és irányította. Nem volt vitatott a perben az sem, hogy a felperes a sérülését követő mintegy három évig a perbeli földterületeket napszámosok igénybevételel művelte. Ehhez képest a Ptk. 339.§-a (1) bekezdésének anyagi jogi és a Pp. 164.§-a (1) bekezdésének eljárásjogi szabálya alapján a felperes tartozott bizonyítani, hogy a kérdéses földterületek idegen munkaerővel való művelésére a továbbiakban már nem volt lehetősége. Olyan adat azonban a perben nem merült fel, amely arra engedne következtetni, hogy a többi területtől eltérően a s.-i 0285/5. és 0285/6. helyrajzi számú ingatlanok műveléséhez napszámosokat már nem tudott igénybe venni, az orvosszakértői vélemény pedig olyan sérülést vagy rendszeres gondozási igényt nem igazolt, amelyre figyelemmel a felperestől a korábban is ellátott szervező tevékenység, a napszámosok munkájának felügyelete a továbbiakban már nem volt elvárható.

A 11.P.20.299/2008. szám alatt folyamatban volt eljárásban K. J. igazságügyi szakértő 26. sorszám alatt előterjesztett szakvéleményének 08. számú mellékletében kimutatást csatolt a felperes által értékesített s.-i 5,55 hektáros görögdinnye, búza és kukoricaföldek tiszta jövedelméről a 2004-2008. évekre vonatkozóan. A táblázat szerint a mezőgazdasági termelés - az emelkedő önköltségek ellenére - a 2007. és 2008. évek átlagában is jövedelmező volt. A felperes tehát sérülésének hiányában, illetve kieső munkaerejének idegen

munkaerővel történő pótlása esetén - amennyiben a földek értékesítése nem történik meg - az ott kimutatott jövedelmet realizálhatta volna.

A dinnyetermelés jövedelmezőségének folyamatos csökkenése a peradatok alapján ugyanakkor kétségtelenül megállapítható volt. Erre utal a szakvélemény mellett a perbeli ingatlanok tulajdonjogát megszerző K. L. tanúvallomása is, aki elmondta, hogy az egyre inkább teret hódító áruházláncok a dinnyeárakat leszorították, így a terméket csak a korábbinál lényegesen alacsonyabb áron lehet a piacon értékesíteni. Ez a változás azonban nyilvánvalóan nincsen összefüggésben az alperes jogellenes magatartásával, így a keresettel érvényesített kárigényt alapossá nem teszi.

Mindezek alapján az elsőfokú bírósághoz hasonlóan a másodfokú bíróság is úgy foglalt állás, hogy a felperes az ingatlanok értékesítése és az alperes jogellenes magatartása közötti okozati összefüggést nem bizonyította, ezért a keresetet elutasító elsőfokú ítéletet a Pp. 256/A.§-ának (6) bekezdése folytán alkalmazandó a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Észlelte ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy a tárgyi költségfeljegyzési jogos perben az elsőfokú bíróság a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 15.§-a (1) bekezdésének téves alkalmazásával mellőzte a teljes egészében pervesztes felperes elsőfokú eljárási illetékben történt marasztalását. Az IM rendelet 15.§-ának (1) bekezdése szerint, ha a marasztalás összegének a megállapítása bírói mérlegeléstől függ vagy a bíróság a marasztalás összegét méltányosság alapján állapította meg, a perköltségben nem marasztalt felet a meg nem fizetett illeték vagy az állam által előlegezett költség megfizetése alól egészben vagy részben mentesítheti. A felperes keresete azonban teljes mértékben alaptalan volt, az elsőfokú bíróság az alperes javára a perköltség megfizetésére kötelezte, így az eljárási illetékben való marasztalás mellőzésének nem volt helye. A másodfokú bíróság ezért a Pp. 253.§-ának (3) bekezdésére figyelemmel a felperest kötelezte 10.000 forint feljegyzett elsőfokú eljárási illeték megfizetésére a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986 (VI.26.) IM rendelet (Kmr.)13.§-ának (2) bekezdése alapján.

A felperes fellebbezése sikertelen volt, ezért a Pp. 78.§-ának (1) bekezdése alapján köteles az alperes részére jogtanácsosi munkadíjból álló másodfokú perköltséget fizetni. Ennek összegét a Pp. 67.§-ának (2) bekezdésére figyelemmel irányadó, a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.(VIII.22.) IM rendelet 3.§-a (2) bekezdésének a) pontja, valamint (5) és (6) bekezdése alapján a képviseleti tevékenységgel arányban állóan állapította meg. A felperes le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére a Kmr. 13.§-ának (2) bekezdése alapján köteles.

A másodfokú bíróság a fellebbezést a Pp. 256/A.§-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Pécs, 2013. január 18.

Dr. Szentpéteriné dr. Bán Erzsébet s.k. a tanács elnöke, Dr. Kutasi Tünde s.k.  
előadó bíró, Dr. Hrubai Adrienn s.k. bíró